

Maatschappelijke meerwaarde van toezicht op woningcorporaties

Goos Minderman en Meike Bokhorst

VTW-jaarcongres 6 oktober 2017

Aanleiding

- Maatschappelijke meerwaarde voor huurders
- Positionering Autoriteit Woningcorporaties
- Dialoog tussen VTW en AW
- Leren van het onderwijstoezicht

Vraag

- Hoe kan de AW de maatschappelijke taak van de woningcorporatiesector en het belang van de huurder meer centraal stellen in haar toezichttaak?
- Wat valt er te leren van het toezicht op het onderwijs?

Ontwikkeling toezicht op woningcorporaties

- Verzelfstandiging en zelfregulering (1993-2008)
- Vastgelopen zelfregulering (2008-2015)
- Risicogericht toezicht op prestaties en governance (2015-heden)

Ontwikkeling toezicht op onderwijs

- Handhavend toezicht (1997-2007):
van normnaleving naar meer kwaliteitseisen
- Risicogericht toezicht (2007-2014): van zwakke
naar meer goede en excellente scholen
- Gedifferentieerd toezicht (2014-heden):
van controlerend naar kansengericht toezicht

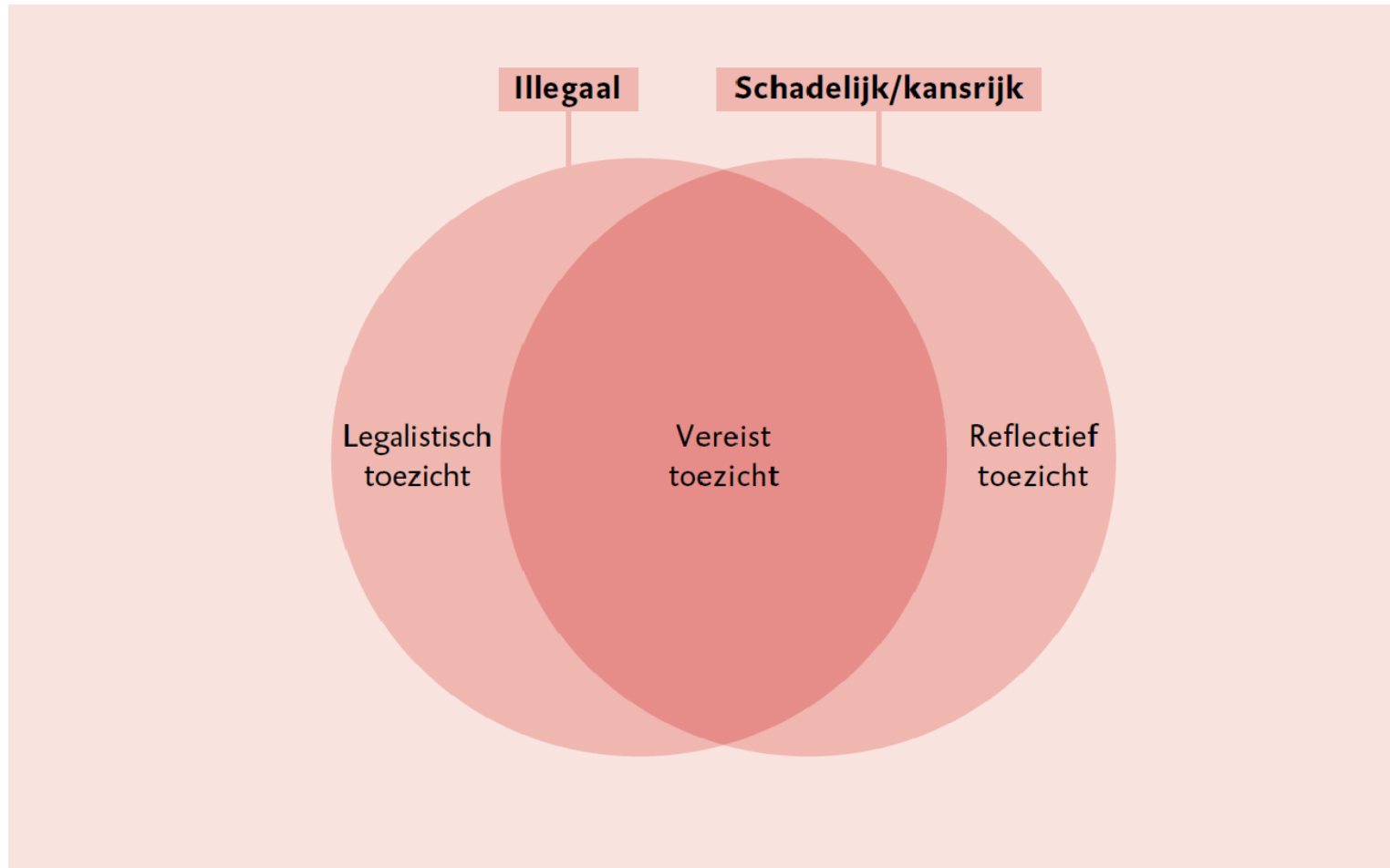
Verschillen in stelsel en toezichtonderwerpen

	Volkshuisvesting (Woningwet 2015)	Onderwijs (Wet op het onderwijstoezicht)
Financieel toezicht rechtmatigheid	AW (artikel 61, lid 2a)	IvhO en OCW (artikel 1 a en b)
Financieel toezicht doelmatigheid	AW (artikel 61, lid 2d)	IvhO icm gemeenten (artikel 1 c)
Financiële continuïteit	AW (artikel 61, lid 2c)	IvhO (artikel 1 c)
Kwaliteit van dienstverlening	Gemeenten	IvhO (artikel 1,b ten eerste)
Kwaliteit van governance	AW (artikel 61, lid 2b)	IvhO (artikel 1 b ten eerste)
Stelselreflectie (‘de staat van het veld’)	BZK + AW (artikel 61, lid 3c)	IvhO (artikel 1 lid b ten eerste)
Gebruikersperspectief	-	IvhO (artikel 11 lid 2)

Verschillen in ontwikkelpad en omgevingsgerichtheid

Waarden-continuüm	Transparantie < --- + --- Verantwoording --- + --- > Responsiviteit		
Activiteit	Zichtbaar maken	Inzichtelijk maken	Interactie met omgeving
Functie	Instrumenteel	Legitimerend	Reflectief
Doel	Normnaleving Kwaliteitsbewaking	Publiek vertrouwen Gezag	Maatschappelijke controle Publieke waardecreatie
Strategie	Toezichtstrategie	Publieksstrategie	Krachtenveldstrategie

Maatschappelijke meerwaarde toezicht

Financiële rechtmatigheid

- Volkshuisvesting: achter de voordeur
- Onderwijs: twee scholen op 1 leerling

Financiële rechtmatigheid

- Volkshuisvesting: achter de voordeur
- Onderwijs: twee scholen op 1 leerling

Het mag beide niet
maar IvhO geeft termijn
in het belang van de
leerling.

Toezicht op kwaliteit

- Volkshuisvesting: de balk onder de zeeheldenbuurt
- Onderwijs: ICT-onderwijs bij het ROC

Cor Bruijweg 27: Rondom doorgescheurde funderingsbalk. Deze is reeds 10 mm verzakt.

Karel Doormanstraat 40: Scheur funderingsbalk is duidelijk te zien in bovengelegen metselwerk.

Toezicht op kwaliteit

- Volkshuisvesting: de balk onder de zeeheldenbuurt
- Onderwijs: ICT-onderwijs bij het ROC

Cor Bruijnweg 27: Rondom doorgescheurde f

Karel Doormanstraat 40: Scheur funderingsbalk is duidelijk te zie

IvhO gaat het gesprek aan over doelen en visie van bestuur: bewustwording en vertrouwen in kwaliteit.

AW worstelt: kwaliteitstoezicht is opgedragen aan gemeenten.

Gebruikersperspectief

- Volkshuisvesting: de zorgflat verschieft van DAEB!
- Onderwijs: leerplicht in Rotterdam

Gebruikersperspectief

- Volkshuisvesting: de zorgflat verschiet van DAEB!
- Onderwijs: leerplicht in Rotterdam

IvhO hanteert gebruikersperspectief: belang van de leerling centraal. Hiertoe gaat de IvhO ver!
AW heeft geen opdracht huurdersbelang.

Doelmatigheid in investeringen

- Volkshuisvesting: renovatie of nieuwbouw in NO Groningen?
- Onderwijs: te groot gebouw voor kleine vakschool

Doelmatigheid in investeringen

- Volkshuisvesting: renovatie of nieuwbouw in NO Groningen?
- Onderwijs: te groot gebouw voor kleine vakschool

Doelmatigheidstoezicht is expliciet aan IvhO opgedragen. Bij de AW ontbreekt die taak, althans in de visie van de AW.

Stelseltoezicht

- Rotterdam na Vestia
- VO in Zeeuws Vlaanderen

Stelseltoezicht

- Rotterdam na Vestia
- VO in Zeeuws Vlaanderen

IvhO kan pas opereren als er echt iets mis is, in dit geval een financieel risico. Art 23 Gw. AW zou wellicht willen agenderen maar ziet geen wettelijke ruimte.

Samenvatting

- Het ontbreken van een expliciete doelmatigheidstoets en het ‘huurder centraal principe’ betekent dat de AW niet in een beleidsmatig debat kan worden betrokken. Daarmee verengt zij haar doeltreffendheid, kan zij niet afwegen en creëert AW eenzijdige blik & afstand tot de sector.
- De IvhO is door “leerling centraal” en de doelmatigheidsdiscussie meer in staat om bij te dragen aan onderling vertrouwen tussen maatschappelijk veld en sector.

Stellingen

- De gebruiker moet in het externe toezicht meer centraal staan
- Toezicht op doelmatigheid leidt tot het maatschappelijk goede gesprek
- Meer focus op maatschappelijke belang bij woningcorporaties en AW leidt tot herstel van vertrouwen.
- De AW kan ook binnen de huidige wet veel meer het gesprek aan gaan over doelmatigheid en het belang van de huurder dan zij nu doet.
- De corporaties kunnen veel meer maatschappelijke taken uitvoeren dan zij als ruimte ervaren.